

جایگاه زن در قرآن و حدیث/ اسلام تبعیض جنسی را باطل می‌داند

برای درک جایگاه زنان در اسلام باید نگرش جامعه به زنان را در دوره‌ای که قرآن به حضرت محمد(ص) نازل شد به یاد آوریم.

خبرگزاری مهر- گروه دین و اندیشه: قرآن بدون تبعیض قائل شدن بین مرد و زن، "حلال" و "حرام" را برای همه اعلام کرده و تبعیض جنسی را در جامعه باطل می‌داند و انسانها را به سوی اعمال خیر ترغیب می‌کند. برای درک جایگاه زنان در اسلام باید نگرش جامعه به زنان را در دوره‌ای که قرآن به حضرت محمد(ص) نازل شد به یاد آوریم.

- نگرش جامعه نسبت به زنان در عصر جاهلیت

آیات قرآن وقتی نازل شدند که جامعه در تاریکی مطلق به سر می‌برد. دختران را زنده به گور می‌کردند جامعه جاهلی آن زمان زن را حتی به عنوان انسان قبول نداشت.

دو آیه زیر از قرآن جایگاه و موقعیت زنان در جامعه آن زمان را بیان می‌کند: "و هنگامی که از دختران زنده به گور شده باز می‌پرسند که آن بیگناهان را به چه جرم و گناه کشتید؟" (سوره تکویر آیه 8 و 9)

"و چون یکی از آنها را به فرزند دختر مژده آید از شدت غم حسرت رخسارش سپاه شده و سخت دلتنگ می‌شود و از این عار روی از قوم خود پنهان می‌دارد و به فکر افتد که آیا آن دختر را با ذلت و خواری نگه دارد یا زنده به خاک گور کند (عاقلان) آگاه باشید که آنها بسیار بد می‌کنند." (سوره نحل آیات 58 و 59)

- فقط اعمال انسان‌ها مورد قضاوت قرار خواهد گرفت نه جنسیت آنها

قرآن برای زن شان انسانی قائل است و حقوق و مسئولیت‌های برابر مردان برای او در جامعه تدوین کرده است. قرآن بدون توجه به جنسیت انسانها فقط بر اعمال آنها تاکید دارد و در این مورد می‌فرماید: "و هر که از زن و مرد به خدا ایمان آورده و کارهای شایسته کند، آن کس به بهشت ابدی وارد شود و قدر نفیری (پرده هسته خرمایی) به وی ستم نکنند." (سوره نساء آیه 144)

قرآن بدون تبعیض قائل شدن بین مردان و زنان و نژاد یا جنسیت "حلال" و "حرام" را برای همگان اعلام کرده و تبعیض جنسی را در جامعه باطل می‌داند و انسانها را به سوی اعمال خیر ترغیب می‌کند و بر اعمال شخصی انسان برای نیل به اهداف اجتماعی تاکید می‌کند.

کارها و مسئولیت‌های زنان را هم ردیف مردان محترم و ارزشمند می‌داند. قرآن دیدگاه فوق را این گونه بیان می‌کند: "... من که پروردگارم عمل هیچکس از مرد و زن را ضایع نگذارم (چه آنکه همه در نظر خدا یکسانند)..." (سوره آل عمران آیه 195)

در حدیثی از حضرت محمد(ص) به همین نکته ها اشاره است؛

الف) طلب علم بر هر مرد و زن واجب است.

ب) چه کسی نزد خداوند عزیزتر است؟ کسی که بیشترین خیر را به بندگان خدا برساند.

- مژده تولد یک نوزاد دختر

علاوه بر این قرآن در سوره نحل، آیات 58 و 59 تولد نوزاد دختر را یک خبر خوش و مژده اعلام می‌کند. در جامعه عرب جاهلیت خبر تولد یک دختر یک خبر بد بود. خداوند قادر متعال این خبر بد را به خبر خوب تغییر داد.

سخنان پیامبر اسلام(ص) در این رابطه بیانگر این است که پدر نوزاد دختر همراه با رسول خدا به جنت (الهی) خواهد رفت:

الف) هر کس که با دخترانش به نیکی رفتار کند او را از آتش دوزخ نجات خواهیم داد.

ب) بهشت زیر پای مادران است.

در حدیثی از رسول اکرم(ص) گفته شده است که خداوند به خانه‌ای که دختری در آن متولد شود فرشتگانش را نازل می‌کند. فرشتگان به نزد دختر آمده و با بال‌های خود او را می‌پوشانند. همچنین فرشتگان از والدین دختر سپاسگزاری می‌کنند و می‌گویند که هر کس این دختر را دوست بدارد خداوند نیز او را دوست بدارد.

- حقوق برابر با مردان

برخلاف دیدگاه‌های اجتماعی جامعه عربستان در زمان پیامبر(ص)، قرآن نه تنها حقوق و مسئولیت‌های زنان را در فعالیت‌های اقتصادی همدوش مردان را اعلام می‌کند، بلکه حقوق برابر آنها برای زن قائل است. آیات زیر موضوع فوق را بیان می‌کنند: "این مردم بترسید از پروردگار خود، آن خدایی که همه شما را از یک تن آفرید و هم از آن جفت او را خلق کرد و از آن دو تن خلقی بسیار در اطراف عالم از مرد و زن برانگیخت و بترسید از آن خدایی که به نام او از یکدیگر مسئلت و درخواست می‌کنید (خدا را در نظر آرید) و درباره ارحام کوتاهی نکنید که همانا خدا مراقب کردار شماست." (سوره النساء آیه 1)

"آرزو و توقع بیجا در فضیلت و مزیتی که خدا به آن بعضی را بر بعضی دیگر برتری داده مکنید که هر یک از مرد و زن از آنچه اکتساب کنند بهره مند شوند و هرچه خواهید از فضل خدا درخواست کنید که خدا بر همه چیز داناست." (سوره النساء آیه 32)

محتوای آیات فوق هویت مستقل برای زنان در جامعه قائل است و این برخلاف دیدگاه‌هایی است که به زن به عنوان کالا می‌نگرند. زنان نه تنها در گذشته بلکه در حال حاضر هم به عنوان شهروند درجه دو تلقی می‌شوند. شعار آزادی زنان در جوامع غربی بیانگر این مساله است اما اسلام زن‌ها را همچون مردها به عنوان انسان قلمداد می‌کند و از لحاظ حقوق و مسئولیت‌ها برای آنها استقلال و هویت مستقل قائل است.

قرآن از زنان و مردان می‌خواهد که در زندگی روزمره دوست یکدیگر باشند. این دوستی می‌تواند در تمام عرصه‌های کاری وجود داشته باشد در این مورد می‌فرماید: "مردان و زنان مومن همه یار و دوستدار یکدیگرند خلق را به کار نیکو وادار کرده و از کار زشت منع می‌کنند نماز به پا می‌دارند و زکات می‌دهند و حکم خدا و رسول را اطاعت می‌کنند آن را البته خدا مشمول رحمت خود قرار خواهد داد که خدا صاحب اقتدار و درست کردار است." (سوره توبه آیه 71).